

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 14.6.2010
[KOM\(2010\)307 lopullinen](#)

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista yhteisön tilastoista 12 päivänä tammikuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanosta

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista yhteisön tilastoista 12 päivänä tammikuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanosta

1. JOHDANTO

Maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista yhteisön tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005¹ päätavoitteena on luoda yhteiset puitteet ja laatustandardit, joita tarvitaan maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevien Euroopan unionin tilastojen järjestelmällistä tuottamista varten.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 12 artiklassa säädetään, että komissio antaa 28. helmikuuta 2010 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen täytäntöönpanosta. Kertomuksessa on erityisesti

- (1) tehtävä selkoa tuotettujen tilastojen laadusta
- (2) arvioitava tuotetuista tilastoista unionille, jäsenvaltioille sekä tilastotiedon toimittajille ja käyttäjille koitunutta hyötyä suhteessa aiheutuneisiin kustannuksiin
- (3) osoitettava alueita, joilla saavutettujen tulosten perusteella katsotaan tarvittavan parannuksia ja muutoksia
- (4) tarkasteltava maksutasekomitean toimintaa ja suositettava tarvittaessa täytäntöönpanotoimenpiteiden ulottuvuuden uudelleenmäärittelyä.

Tässä kertomuksessa tarkastellaan asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanoon jäsenvaltioissa liittyviä tärkeimpiä näkökohtia ja komission toteuttamia toimia maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevien eurooppalaisten tilastojen korkean laadun varmistamiseksi.

2. TÄYTÄNTÖÖNPANOTOIMENPITEET

Asetuksen (EY) N:o 184/2005 antamisen jälkeen on hyväksytty seuraavat täytäntöönpanoasetukset:

- (1) Komission asetus (EY) N:o 601/2006², annettu 18. huhtikuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanosta tietojen toimittamismuodon ja -menettelyn osalta

¹ EUVL L 35, 8.2.2005, s. 23.

² EUVL L 106, 19.4.2006, s. 7.

- (2) Komission asetus (EY) N:o 602/2006³, annettu 18. huhtikuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 mukauttamisesta päivittämällä tietovaatimuksia
- (3) Komission asetus (EY) N:o 1055/2008⁴, annettu 27. lokakuuta 2008, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanosta maksutasetilastojen laatuperusteiden ja laatuselvitysten osalta
- (4) Komission asetus (EY) N:o 707/2009⁵, annettu 5. elokuuta 2009, maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista yhteisön tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 184/2005 muuttamisesta tietovaatimusten päivityksen osalta.

3. TÄRKEIMMÄT ASIAAN LIITTYVÄT TIETOKOKONAISUUDET

Maksutasetilastot tarjoavat kattavaa tietoa tietojen antavan talouden ja muun maailman välisistä taloustoimista. Asetus (EY) N:o 184/2005 koskee seuraavien neljän tietokokonaisuuden keruuta:

- neljännesvuosittaiset maksutaseita koskevat varhaisarviot (euroindikaattorit)
- neljännesvuosittaiset maksutaseita koskevat tiedot
- vuotuiset kansainvälistä palvelukauppaa koskevat tiedot
- vuotuiset suoria ulkomaisia sijoituksia koskevat tiedot.

Eurostat kerää kutakin tietokokonaisuutta varten tiedot jäsenvaltioilta, ja tietoja käytetään tuottamaan EU-aggregaatteja, jotka julkaistaan yhdessä yksittäisten jäsenvaltioiden tietojen kanssa Eurostatin online-tietokannassa⁶.

Yleisesti ottaen ensimmäiset arviot neljännesvuosittaisista pääaggregaateista (vaihtotase ja palvelutase) ovat saatavilla 10 viikkoa viitekauden päättymisen jälkeen. Toinen arvio julkaistaan 15 viikkoa viitekauden päättymisen jälkeen, ja siihen sisältyy laajempi joukko maksutaseen kohtia sekä maantieteellinen luokittelu, joka sisältää tärkeimmät talouskumpanit, etenkin tärkeimmät kehittyneet ja kehittyvät talousalueet.

Kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevat tarkemmat tilastot julkaistaan vuosittain. Kansainvälistä palvelukauppaa koskevat vuotuiset tiedot jaotellaan kattavan palvelutyypipiluettelon ja 42 talouden mukaan. Jäsenvaltiot toimittavat tiedot yhdeksän kuukautta viitekauden päättymisestä, ja ne julkaistaan noin kaksi kuukautta

³ EUVL L 106, 19.4.2006, s. 10. Asetuksen (EY) N:o 602/2006 tarkoituksena on erityisesti päivittää tietovaatimuksia ja mukauttaa jaottelun tasoa, myös joidenkin maantieteellisten jaottelujen, jotta voidaan parantaa maksutasetilastojen laatua.

⁴ EUVL L 283, 28.10.2008, s. 3.

⁵ EUVL L 204, 6.8.2009, s. 3. Komission asetuksen (EY) N:o 707/2009 tarkoituksena on mukauttaa neljännesvuosittaisia maksutaseita ja euroindikaattoreita koskevia tietovaatimuksia, päivittää maantieteellisiä luokitteluja uuden geopoliittisen tilanteen mukaisesti ja ottaa käyttöön uuden toimialaluokituksen (NACE Rev. 2) mukainen alakohtainen luokittelu.

⁶ Eurostatin tietokanta löytyy osoitteesta
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (18.3.2010).

myöhemmin. Suoria ulkomaisia investointeja koskevat vuotuiset tilastot sisältävät tietoja virroista ja varannoista välineen tyyppin, kumppanimaan ja toimialan mukaan. Jäsenvaltiot toimittavat tiedot yhdeksän kuukautta viitekauden päättymisestä, ja ne julkaistaan noin kolme kuukautta myöhemmin.

4. TUOTETTujen TILASTOJEN LAATU

Asetuksen (EY) N:o 184/2005 4 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle selvitys toimitettujen tietojen laadusta. Lisäksi 4 artiklan 3 kohdan mukaan Eurostatille toimitettujen tietojen laatu arvioidaan laatuselvitysten pohjalta maksutasekomitean avustuksella.

Seuraavassa analyysissä viitataan tuoreimpien saatavilla olevien laatuselvitysten tuloksiin. Selvitykset perustuvat jäsenvaltioiden vuonna 2008 toimittamiin tietoihin. Näin ollen kaikkein tuoreimmat kehitysasteet, esimerkiksi eri jäsenvaltiossa vuonna 2009 tapahtuneet laadun parannukset, eivät ole mukana tässä analyysissä.

4.1. Ajantasaisuus

Ajantasaisuuden kriteeri liittyy tietojen toimittamisen määräaikojen noudattamiseen.

Määräajat esitetään asetuksen (EY) N:o 184/2005 liitteessä I, ja niitä täsmennetään Eurostatin maksutaseoppaassa (Balance of Payments Vademecum)⁷, joka toimii viiteasiakirjana tietojen toimittamiseen liittyvien teknisten yksityiskohtien osalta.

Taulukossa 1 analysoidaan maksutasetilastojen ajantasaisuutta.⁸ Siitä näkyy, että jäsenvaltiot ovat suurimmaksi osaksi noudattaneet määräaikoja kaikkien tietokokonaisuuksien osalta vain hyvin harvoin poikkeuksin, jotka keskittyvät kahdelle suoraa ulkomaisia sijoituksia koskevalle alalle.

4.2. Eurostatille toimitettujen tietojen kattavuus

Tietojen kattavuutta koskeva kriteeri liittyy asetuksessa (EY) N:o 184/2005 vaadittujen tietojen saatavuuteen viitekauden sekä maantieteellisen ja tuote- ja toimialakohtaisen luokittelun mukaan. Sitä mitataan toimitettujen arvojen lukumäärän osuutena pyydettyjen arvojen kokonaismäärästä.

⁷ Maksutaseopas:
http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/bop/library?l=/sdds_bop_metadata/vademecum_2008pdf/EN_1.1_&a=d (18.3.2010).

⁸ Ajantasaisuus arvioidaan 'hyväksi', jos tiedot on aina toimitettu määräajassa tai ennen sitä, 'tyydyttäväksi', jos viive ei keskimäärin ylitä viittä päivää, ja 'huonoksi' muissa tapauksissa.

Taulukko 1: Tietojen toimittamisen ajantasaisuus

	Euro-indikaattorit	Neljännes-vuosittaiset maksutaseet	Kansainvälinen palvelukauppa	Suorat ulkomaiset sijoitukset – virrat	Suorat ulkomaiset sijoitukset – varannot
<i>Määräaika:</i>	<i>viitekausi + 2 kk</i>	<i>viitekausi + 3 kk</i>	<i>viitekausi + 9 kk</i>	<i>viitekausi + 9 (tai 21) kk⁹</i>	<i>viitekausi + 9 (tai 21) kk</i>
Itävalta	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Belgia	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	huono
Bulgaria	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Kypros	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	huono
Tšekki	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Tanska	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Viro	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Suomi	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Ranska	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Saksa	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Kreikka	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Unkari	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Irlanti	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Italia	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Latvia	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Liettua	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Luxemburg	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Malta	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Alankomaat	hyvä	hyvä	tyydyttävä	hyvä	hyvä
Puola	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Portugali	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Romania	hyvä	hyvä	hyvä	huono	huono
Slovakia	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Slovenia	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Espanja	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Ruotsi	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Yhdistynyt kuningaskunta	tyydyttävä	hyvä	hyvä	huono	huono

⁹ Ulkomaisille suorille sijoituksille (sekä virroille että varannoille) on kaksi erillistä tietopyyntöä, joissa on eri määräajat: toisen määräaika on 9 kuukautta viitekauden päättymisestä ja toisen 21 kuukautta viitekauden päättymisestä.

Taulukko 2: Kattavuus

	Euro-indikaattorit	Neljännesvuosittaiset maksutaseet	Kansainvälinen palvelukauppa	Suorat ulkomaiset sijoitukset – virrat	Suorat ulkomaiset sijoitukset – varannot
Itävalta	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Belgia	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>
Bulgaria	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Kypros	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Tšekki	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Tanska	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Viro	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Suomi	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Ranska	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Saksa	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>
Kreikka	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Unkari	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Irlanti	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Italia	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Latvia	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Liettua	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Luxemburg	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Malta	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Alankomaat	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>
Puola	täydellinen	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>
Portugali	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Romania	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Slovakia	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Slovenia	täydellinen	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Espanja	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen	täydellinen
Ruotsi	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	täydellinen
Yhdistynyt kuningaskunta	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>	<i>epätäydellinen</i>	täydellinen	<i>epätäydellinen</i>

Tämän indikaattorin laskemiseksi käytetyt tietopyynnot on täsmennetty asetuksen (EY) N:o 184/2005 liitteessä I. Taulukossa 2¹⁰ esitetään indikaattori tiivistettynä jäsenvaltioittain ja tietokokonaisuuksittain.

Kaikki jäsenvaltiot vastasivat pyyntöön ainakin osittain, eikä mitään tietokokonaisuuksia puutu. Valtaosa jäsenvaltioista toimitti neljä täydellistä tietokokonaisuutta tai kolme neljästä. Vain kolme jäsenvaltiota (Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta ja Ruotsi) toimitti useimmat tietokokonaisuudet epätäydellisinä.

Hankalin pyyntö koskee kansainvälistä palvelukauppaa, ja vain 16 jäsenvaltiota vastasi tähän täydellisesti.

4.3. Pätevät menetelmät

Pätevien menetelmien kriteeri liittyy kansainvälisesti hyväksyttyjen standardien, suuntaviivojen ja hyvien käytänteiden noudattamiseen.

Yleisesti ottaen kaikki jäsenvaltiot noudattavat kansainvälisiä standardeja, sellaisina kuin ne on määritelty seuraavissa asiakirjoissa: ”Balance of Payments Manual”, 5. painos (BPM5) (julkaisija Kansainvälinen valuuttarahasto IMF), ”Benchmark Definition of Foreign Direct Investment”, 3. painos (BD3) (julkaisija OECD), sekä ”Manual on Statistics of International Trade in Services” (julkaisijoina yhdessä Yhdistyneet kansakunnat, Euroopan komissio, IMF, OECD, YK:n kauppaja kehityskonferenssi UNCTAD ja Maailman kauppajärjestö WTO). Laatuselvityksissä seurataan säännöllisesti poikkeamia näistä menetelmistä. Yhdenmukaisuuden edistämiseksi poikkeamista keskustellaan maksutasekomiteassa ja maksutase työryhmässä.

Kansainvälisiä standardeja on hiljattain tarkistettu. Balance of Payments Manual (BPM6) -käsikirjan 6. painos julkaistiin marraskuussa 2008, Benchmark Definition of Foreign Direct Investment (BD4) -oppaan 4. painos saatiin valmiiksi huhtikuussa 2008, ja Manual on Statistics of International Trade in Services (MSITS 2010) -oppaan päivitetty versio hyväksyttiin YK:n tilastokomissiossa helmikuussa 2010.

Uusien standardien koordinoitua täytäntöönpanolla, josta jäsenvaltiot ovat jo sopineet maksutasekomiteassa, on määrä parantaa vaatimusten noudattamista ja näin ollen tilastojen vertailtavuutta.

4.4. Stabiilius

Stabiiliuden kriteeri liittyy alkuperäisen estimoidun arvon ja lopullisen arvon väliseen vastaavuuteen.

¹⁰ Kattavuutta pidetään ’täydellisenä’, jos pyydyistä arvoista toimitettiin yli 98 prosenttia, ’epätäydellisenä’, jos pyyntö täytettiin osittain ja arvoista toimitettiin alle 98 prosenttia, sekä ’puuttavana’, jos pyyntöön ei saatu vastausta.

Stabiiliutta voidaan mitata prosentuaalisella absoluuttisella keskivirheellä¹¹, joka on maksutasekomitean hyväksymä indikaattori. Taulukossa 3 esitetään tuoreimmat saatavilla olevat luvut tästä indikaattorista EU:n maksutaseen keskeisten erien osalta. Indikaattori, jolla on pieni arvo, tarkoittaa korkeaa stabiiliutta. Tämä koskee useimpia eriä, vaikkakin tuloissa ja sen alakomponenteissa voidaan havaita mittavia tarkistuksia, etenkin palkansaajakorvausten ja suorien sijoitusten tuottojen osalta. Nämä kuuluvat eriin, joita on vaikeampi mitata ja joissa odotetaan suurimpia tarkistuksia normaalisti käytettyjen tietolähteiden vuoksi. Näiden erien lopulliset arvot perustuvat yleensä vuotuisten kyselyjen tulokseen, kun taas alustavat arvot perustuvat yleensä vähemmän tarkkoihin estimaatteihin.

Taulukko 3: EU-aggregaattien prosentuaalinen absoluuttinen keskivirhe

	Tulot		Menot	
	2006	2007	2006	2007
<i>Vaihtotase</i>	2,3 %	2,9 %	1,3 %	1,5 %
- Tavarat	0,1 %	0,9 %	0,4 %	0,5 %
- Palvelut	0,7 %	1,9 %	1,4 %	1,8 %
Liikenne	1,4 %	2,3 %	1,6 %	4,5 %
Matkailu	4,8 %	3,2 %	3,2 %	2,8 %
Muut palvelut	1,9 %	1,5 %	1,6 %	0,9 %
- Tulot	9,3 %	8,2 %	6,9 %	6,0 %
Palkansaajakorvaukset	11,4 %	9,4 %	6,7 %	1,7 %
Suorien sijoitusten tuotot	22,3 %	19,8 %	20,4 %	20,9 %
Arvopaperisijoitusten tuotot	3,8 %	2,4 %	4,1 %	4,7 %
Muut sijoitustuotot	1,1 %	2,8 %	2,0 %	1,7 %
- Tulonsiirrot	10,5 %	0,8 %	5,8 %	2,0 %

4.5. Sisäinen johdonmukaisuus

Sisäinen johdonmukaisuus mittaa yhtenäisyyttä toimitetun tietokokonaisuuden sisällä virheellisten ja tunnistamattomien erien perusteella, vaikka periaatteessa maksutaseet on tasautettu. Näin ollen kaikkien erien summan pitäisi olla yhteensä nolla. Käytännössä kuitenkin esiintyy epätasapainoa lähdetiedoissa tai tilastojen laadinnassa olevien puutteiden vuoksi. Virheelliset ja tunnistamattomat erät ovat jäännöseriä, joilla tilit tasautetaan. Toisinaan laatimiseen liittyvät virheet kumoavat toisensa, joten jäännöserän suuruus ei välttämättä anna mitään käsitystä laskelman yleisestä tarkkuudesta. Virheellisiä ja tunnistamattomia eriä pidetään yleensä hyvänä osoittimena, joka mittaa maksutaseen sisäistä johdonmukaisuutta.

¹¹ Absoluuttinen keskivirheprosentti (MAPE) määritellään seuraavasti:

$$MAPE = \frac{1}{N} \sum_{t=1}^N \left| \frac{X_f(t) - X_i(t)}{X_i(t)} \right|$$

jossa $X_f(t)$ on alkuperäinen estimaatti maksutase-erälle X viitevuosineljänneksellä t ; $X_i(t)$ on viimeisin saatavilla oleva estimaatti samalle maksutase-erälle viitevuosineljänneksellä t ; N on havaintojen lukumäärä tarkastelujaksolla (joka on siis yksi vuosi; koska MAPE lasketaan vuosineljännesluvuille, niin $N = 4$).

Taulukko 4: Keskimääräiset suhteelliset virheet 2005–2007

Itävalta	3 %	Saksa	6 %	Alankomaat	5 %
Belgia	2 %	Kreikka	2 %	Puola	4 %
Bulgaria	9 %	Unkari	2 %	Portugali	7 %
Kypros	3 %	Irlanti	5 %	Romania	3 %
Tšekki	2 %	Italia	2 %	Slovakia	2 %
Tanska	5 %	Latvia	1 %	Slovenia	3 %
Viro	2 %	Liettua	3 %	Espanja	2 %
Suomi	6 %	Luxemburg	1 %	Ruotsi	7 %
Ranska	13 %	Malta	4 %	Yhdistynyt kuningaskunta	4 %

Taulukossa 4 näkyvät jäsenvaltioiden ilmiottamat keskimääräiset suhteelliset virheet vuosina 2005–2007. Indikaattori perustuu virheellisiin ja tunnistamattomiin eriin, ja sitä analysoidaan myös laatuselvityksissä. Se vastaa virheellisten ja puutteellisten erien keskimääräistä absoluuttista arvoa kyseisellä kaudella (osuutena vaihtotaseen menojen ja tulojen keskiarvosta), sellaisena kuin se on ilmoitettuna jäsenvaltioiden neljännesvuosittaisessa maksutaseessa. Koska virheellisten ja tunnistamattomien erien pitäisi olla nolla, indikaattorin pitäisi periaatteessa olla merkityksetön. Näin onkin suurimmassa osassa jäsenvaltioista. Vain yhdessä jäsenvaltiossa (Ranskassa) indikaattorin arvo on yli 10 prosenttia ja kuudessa suurempi kuin 5 prosenttia.

5. KÄYTTÄJILLE KOITUVAT HYÖDYT JA MAKSUTASETILASTOJEN RELEVANSSI

Asetuksella (EY) N:o 184/2005 vastataan tietojen käyttäjien tarpeisiin. Seuraavassa analysoidaan, miten tietoja käytetään ja mikä on maksutasetilastoista saatava hyöty.

Maksutasetilastoja käytetään laajasti poliittisen päätöksenteon apuna kansallisissa ja kansainvälisissä instituutioissa. Euroopan komissio ja neuvosto, Euroopan keskuspankki EKP ja eurojärjestelmä, Kansainvälinen valuuttarahasto IMF, Kansainvälinen järjestelypankki, OECD sekä G3- ja G7-maat kaikki hyödyntävät näitä tilastoja.

Maksutasetilastot yhdessä valuuttavarantoasetelman kanssa toimivat rahapolitiikan seurannan välineenä. Tavarojen ja palvelujen vaihtoa koskevia tilastoja yhdessä muiden indikaattoreiden kanssa käytetään arvioimaan inflaatiopainetta sekä kansainvälisen kysynnän mahdollisia vaikutuksia vientiin ja niin ollen bruttokansantuotteeseen. Vaihtotase- ja valuuttavarantoasetelmaa käytetään arvioitaessa valuuttakurssin kestävyyttä.

Maksutasetilastot sisältyvät myös lähentymiskertomuksiin, joita Euroopan komissio ja EKP julkaisevat yksittäisistä jäsenvaltioista, jotka eivät vielä ole talous- ja rahaliiton EMUn jäseniä.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (myöhemmin 'SEUT-sopimus') viitataan nimenomaisesti maksutaseisiin (esim. 143 ja 144 artiklassa) ja edellytetään, että komissio tiedottaa neuvostolle säännöllisesti maksutasetilanteen kehittymisestä jäsenvaltioissa, jotka eivät kuulu EMUun.

Vaihtotaseen kehittymistä yksittäisissä maissa analysoidaan suhteessa niiden kilpailukykyyn, kun taas suoria investointeja koskevia tilastoja käytetään arvioitaessa kunkin maan houkuttelevuutta.

Maksutasetilastot ovat tärkeä lähde muille keskeisille tilastoille, joita kerätään EU:n kannalta merkityksellisillä tilastoaloilla:

- bruttokansantuote (joka sisältää valtioiden rajat ylittävän tavara- ja palvelukaupan), mukaan luettuna ennakoestimaatit; tätä varten tarvitaan kuukausittaiset maksutaseindikaattorit
- bruttokansantulo (joka sisältää valtioiden rajat ylittävän tavara- ja palvelukaupan sekä tulot)
- ulkomaiden tili EU:ssa ja euroalueella, neljännesvuosittaiset alakohtaiset tilit, mukaan luettuna rahoitustilit.

Pääaggregaattien lisäksi maksutaseiden tietyt kohdat ovat erityisen merkityksellisiä joidenkin käyttäjien kannalta:

- Eurostatin vuosittain julkaisemat yksityiskohtaiset tiedot kansainvälisestä palvelukaupasta ovat tärkeitä kauppaneuvottelujen ja tullipolitiikan määrittelyn kannalta
- Euroopan komissio ja G8-maat ovat käynnistäneet toimia, joilla kannustetaan rahansiirtoja ja parannetaan niitä koskevaa tietoa
- maksutasetilastojen maantieteellisellä luokittelulla saatetaan edistää EU:n ja kolmansien maiden välisten liiketoimien seurantaa
- rahoitusvirtojen (suorat investoinnit, portfoliot ja muut investoinnit) koostumus antaa arvokasta tietoa vakavaraisuuden arviointia varten.

Maksutasekomitean jäsenet katsovat, että asetuksella (EY) N:o 184/2005 on saatu aikaan useita muutoksia, jotka ovat parantaneet maksutasetilastojen laatua eri kannoilta:

- sillä on parannettu eri jäsenvaltioiden keräämien maksutasetietojen yhdenmukaistamista
- tiedon käyttäjillä on nyt käytössään yksityiskohtaisemmat maksutasetilastot
- sillä on tarjottu vakaa oikeusperusta jäsenvaltioiden kansallisten tilasto-ohjelmien laatimista varten
- tiedot ovat ajantasaisempia ja tarkempia.

6. MAKSUTASETILASTOIHIN LIITTYVÄT KUSTANNUKSET JA RASITTEET

Maksutasetilastojen keruuseen ja jakeluun liittyvien kustannusten arviointi on melko monimutkaista. Siinä käytetään useita tietolähteitä, joita käytetään myös muiden tilastojen tuottamiseen tai jotka liittyvät rahoituslaitosten ja yritysten suorittamaan raportointiin

sääntelyviranomaisille. Tämän vuoksi on vaikea erotella maksutasetietojen keräämisestä ja tuottamisesta aiheutuvia erityisiä kustannuksia kokonaiskustannuksista, joita aiheutuu muihin tarkoituksiin usein käytettyjen tietojen keruusta. Lisäksi tietyissä jäsenvaltioissa tietoja voivat kerätä kaksi eri instituutiota, kansallinen keskuspankki ja kansallinen tilastokeskus, minkä vuoksi luotettavien arvioiden tekeminen on vieläkin vaikeampaa.

Maksutasekomitean jäsenten kuulemisen jälkeen on voitu arvioida työvoimapanos, joka vaaditaan maksutasetilastojen tuottamista ja jakelua varten EU:ssa. Se vastaa noin 900 kokoaikaista työntekijää. Resurssit voidaan jakaa enemmän tai vähemmän tasaisesti maksutaseiden eri aloille. Eniten työpanosta vaativa tietokokonaisuus on neljännesvuosittainen maksutase, joka vie 57 prosenttia resursseista, ja sen jälkeen tulevat kansainvälinen palvelukauppa (23 %) ja suorat ulkomaiset investoinnit (20 %). Neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen tuottamiseen vaadittu merkittävä työvoimapanos liittyy pääasiassa resursseihin, jotka tarvitaan rahoitustaseeseen liittyvien laajojen tilastokokonaisuuksien tuottamiseen.

Arvioiden mukaan asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanoon liittyvien lisätoimien osuus tästä työpanoksesta oli melko vaatimaton (noin 13 %).

Maksutasetietoja tarvitaan myös kansallisiin tarkoituksiin, ja jäsenvaltiot keräsivät niitä jo ennen asetuksen (EY) N:o 184/2005 antamista. Sen vuoksi asetuksen vaatimusten täyttämiseksi tarvitaan vain hieman lisäresursseja.

On myös muistettava, että asetuksen (EY) N:o 184/2005 vaatimukset ja muiden kansallisten ja kansainvälisten organisaatioiden, etenkin EKP:n ja IMF:n tietopyynnöt ovat merkittäviltä osin päällekkäisiä. Jäsenvaltioiden erityisesti asetusta (EY) N:o 184/2005 varten tuottamia tietoja ei voida erottaa muista tiedoista, joita tuotetaan muiden tietovaatimusten noudattamista varten.

Maksutasetietojen keruusta vastaajille aiheutuvasta rasitteesta jäsenvaltioilla oli vain vähän tietoja, eikä niiden perusteella voitu tehdä minkäänlaisia arvioita. Lisäksi on muistettava, että ilmoitusvelvollisuutta koskevan kynnysarvon käyttöönotto rajatylittävissä liiketoimissa EU:n tasolla (aluksi 12 500 euroa ja myöhemmin 50 000 euroa) on saanut aikaan muutoksen useimmissa jäsenvaltioiden maksutasetietojen keruujärjestelmissä. Ennen kynnysarvon käyttöönottoa useimmissa keruujärjestelmissä käytettiin pankeilta ja maksupalvelujen tarjoajilta saatuja maksujenvälitystietoja. Nyt lähes kaikki keruujärjestelmät perustuvat suoraan raportointiin ja/tai kyselyihin. Muutos on merkinnyt rasitteen osittaista siirtymistä pankeilta ja rahoituksen välittäjiltä, jotka olivat maksujenvälitystietojen tärkeimpiä toimittajia ja joiden tilastointivelvollisuudet ovat nyt merkittävästi vähentyneet, yrityksille ja kotitalouksille. Sitä, onko tämä uudelleenjakautuminen keventänyt myös koko järjestelmään kohdistuvaa rasitetta ja missä määrin, on vielä tutkittava lisää. Päätelmien tekemistä varten ei ole tällä hetkellä saatavilla riittävästi tietoa.

7. MAHDOLLISIA PARANNUS- JA MUUTOSKOhteita

Asetuksen (EY) N:o 184/2005 voidaan yleisesti katsoa olevan ajan tasalla useiden sääntelyyn liittyvien kehitysaskelten tuloksena (ks. 2 kohta). Tietovaatimuksia on muutettu pyrittäessä parantamaan menetelmiä, joita käytetään EU-aggregaattien laskemisessa. Tarkoituksena oli myös mukauttaa maantieteellistä luokittelua uuden geopoliittisen tilanteen perusteella ja alakohtaista luokittelua uuden toimialaluokituksen (NACE Rev. 2) perusteella.

Tulevia parannuksia, jotka edellyttäisivät asetuksen (EY) N:o 184/2005 muuttamista, voisivat olla seuraavat:

- uusien kansainvälisten standardien (BPM6, BD4 ja MSITS 2010) hyväksymiseen liittyvien tietovaatimusten päivittäminen edelleen. Maksutasetietojen kerääjät sopivat ottavansa uudet standardit käyttöön vuonna 2014 samalla kun hyväksytään uudet standardit kansantalouden tilinpidossa. Tietovaatimuksia olisi muutettava ennen vuotta 2014, jotta uudet standardit voidaan ottaa käyttöön yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa.
- asetuksessa (EY) N:o 184/2005 vaadittujen laatuselvitysten laatukriteerit määritellään asetuksessa (EY) N:o 1055/2005. Koska ne eroavat tietyssä määrin Euroopan tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 223/2009¹² 12 artiklan 1 kohdassa määritellyistä laatukriteereistä, ne voitaisiin päivittää niitä vastaaviksi. Myös aikataulua on ehkä tarpeen muuttaa, jotta tiedontuotantosykli voidaan sovittaa paremmin yhteen laaturaportoinnin kanssa.
- komissio antaa asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanotoimenpiteet, liitteet mukaan lukien, SEUT-sopimuksella käyttöön otettujen uusien oikeudellisten mahdollisuuksien mukaisesti.
- päivitetään tietovaatimuksia, joilla otetaan käyttöön tilastojen keruu kansainvälisestä palvelukaupasta toimitusmuodon mukaan, kuten MSITS 2010:ssä määritellään, kiinnittäen erityishuomiota muotoon 4 (luonnollisten henkilöiden läsnäolo).

Maksutasekomitean jäsenet ehdottivat muitakin mahdollisia parannuksia, jotka eivät edellytä asetuksen (EY) N:o 184/2005 muuttamista:

- tällä hetkellä Eurostatille toimitetut tietokokonaisuudet toimitetaan myös muille eurooppalaisille instituutioille ja kansainvälisille organisaatioille, kuten EKP:lle, IMF:lle ja OECD:lle. Tietokokonaisuuksissa on vähäisiä eroavaisuuksia, koska organisaatioiden edellyttämä yksityiskohtaisuuden taso ei välttämättä ole täysin sama. Jäsenvaltioiden rasitetta voitaisiin merkittävästi keventää, jos kaikkien kansainvälisten organisaatioiden tietovaatimukset yhdenmukaistettaisiin. Jos tämä tavoite saavutettaisiin, tietojen toimittamista voitaisiin edelleen yksinkertaistaa käyttämällä Eurostatia keskuksena, joka toimittaa jäsenvaltioilta saadut tiedot muille niitä pyytävälle organisaatioille. Menettely on jo käytössä toimitettaessa neljännesvuosittaisia tietoja ulkomaan palvelukaupasta EKP:lle, ja se voitaisiin helposti ulottaa koskemaan myös muita tietokokonaisuuksia ja organisaatioita.
- edistetään menetelmiin liittyvien hyvien toimintatapojen vaihtoa samoin kuin mikro- ja makrotietojen vaihtoa kansallisten ja kansainvälisten tilastolaitosten välillä.

¹²

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11. maaliskuuta 2009, Euroopan tilastoista sekä salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1101/2008, yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 ja Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/382/ETY, Euratom kumoamisesta (EUVL L 87, 31.3.2009, s. 164).

- hyödynnetään tilastotarkoitukseen direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta palvelujen suorituspaikan osalta 12. helmikuuta 2008 annetun neuvoston direktiivin 2008/8/EY¹³ säännöksiä. Näin olisi mahdollista ottaa käyttöön kansainvälisen palvelukaupan rekisteröintijärjestelmä EU:ssa samalla tavalla kuin järjestelmä, joka on jo käytössä tavarakaupan mittaamisessa.

8. MAKSUTASEKOMITEAN TOIMINTA

Maksutasekomitea perustettiin asetuksen (EY) N:o 184/2005 voimaantulon jälkeen, ja se kokoontui ensimmäisen kerran 8. heinäkuuta 2005, jolloin komitean työjärjestys ja tehtävät hyväksyttiin.

Maksutasekomitean tehtävät ovat seuraavat:

- määritellä laatustandardit ja täsmentää laatuselvitysten sisältö ja aikataulu
- avustaa Euroopan komissiota toimitettujen tietojen laadun arvioimisessa
- määritellä muoto ja menettely, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on toimitettava vaaditut tiedot Euroopan komissiolle
- toteuttaa tarvittavat toimenpiteet asetuksen (EY) N:o 184/2005 mukauttamiseksi taloudellisiin ja teknisiin muutoksiin
- tarvittaessa päivittää määritelmiä ja tietovaatimuksia (mm. tietojen toimittamisen määräajat sekä tietovirtojen tarkistaminen, laajentaminen ja poistaminen).

Maksutasekomitean jäseniä kuultiin komitean toiminnasta, ja tulokset olivat erittäin positiivisia. Maksutasekomitean jäsenistä noin kolme neljännestä arvioi tehtävät 'enemmän kuin tyydyttäväksi' (ks. kaavio 1). Kuulemisen tulosten mukaan jotkut maksutasekomitean jäsenet ovat sitä mieltä, että komitean pitäisi osallistua enemmän strategiaa, käsitteellisiä ja metodologisia kysymyksiä koskeviin keskusteluihin. Muut komitean jäsenet katsoivat, että komitean erityistehtävät ovat pääasiassa sääntelyyn liittyviä ja niiden pitäisi pysyä sellaisina.

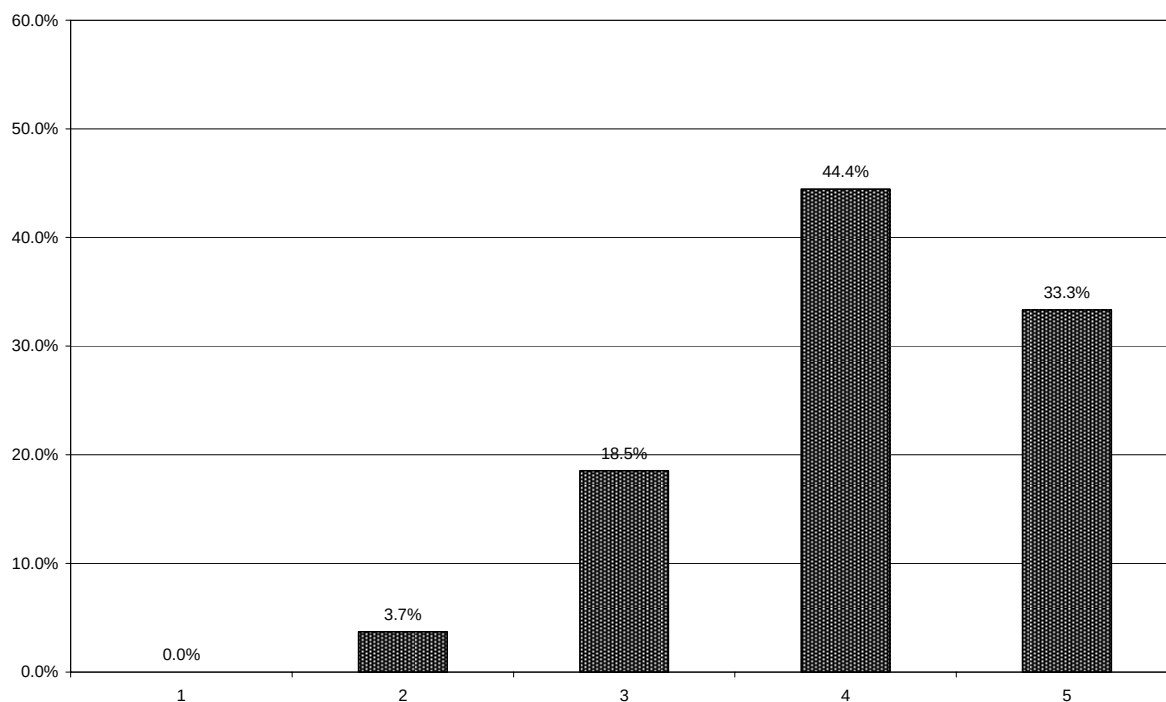
Komitea on kokoontunut kuusi kertaa vuodesta 2005. Sen pääsaavutuksia ovat seuraavat:

- antaa lausunto kaikista tämän kertomuksen 2 kohdassa esitetyistä täytäntöönpanotoimenpiteistä
- sopia laatuselvitysten standardeista ja sisällöstä
- keskustella vuosittain asetuksen (EY) N:o 184/2005 noudattamisen tilanteesta ja laaturaportoinnista
- keskustella koordinoitusta lähestymistavasta ja hyväksyä se kaikkien metodologisten muutosten, myös uusien oppaiden (BPM6 ja BD4), sekä toimialaluokituksen (NACE Rev. 2) täytäntöönpanon osalta

¹³ EUVL L 44, 20.2.2008, s. 11.

- keskustella rajat ylittävistä euromääräisistä maksuista 19. joulukuuta 2001 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 2560/2001¹⁴ liittyvistä kehityssuunnitelmista; asetuksella muutettiin pankkien tilastoraportoinnin kynnysarvoja, ja tehtiin näin perustavanlaatuisia muutoksia maksutasetietojen keruujärjestelmiin monissa jäsenvaltioissa.

Kaavio 1: Maksutasekomitean jäsenten tyytyväisyys komitean tehtävien määrittelyyn (asteikolla 1–5; 1 – ei lainkaan tyytyväinen, 5 – erittäin tyytyväinen)

9. PÄÄTELMÄT

Asetuksen (EY) N:o 184/2005 voimaantulo on edistänyt maksutasetilastojen yhdenmukaistamista kaikkialla EU:ssa ja lisännyt tietojen saatavuutta käyttäjien kannalta. Siinä säädetään myös oikeusperustasta kansallisten tilasto-ohjelmien laatimiselle. Maksutasekomitea valvoo tiiviisti tuotettujen erityyppisten tietojen laatua.

Tämän kertomuksen havaintojen perusteella tulevina vuosina saatetaan harkita asetuksen (EY) N:o 184/2005 muuttamista tarkasteluprosessissa havaittujen seikkojen osalta:

- päivitetään tietovaatimuksia uusien kansainvälisten standardien mukaisesti
- saatetaan laaturaportointi yhdenmukaiseksi Eurostatin laatuvaatimusten ja asetuksen (EY) N:o 223/2009 kanssa muuttamalla laatukriteereitä
- komissio antaa asetuksen (EY) N:o 184/2005 täytäntöönpanotoimenpiteet SEUT-sopimuksella käyttöön otettujen uusien oikeudellisten mahdollisuuksien mukaisesti.

¹⁴ EYVL L 344, 28.12.2001, s. 13.

Lisäksi yhteistyötä EKP:n tilastoinnin pääosaston ja muiden kansainvälisten organisaatioiden, kuten IMF:n ja OECD:n, kanssa voitaisiin tiivistää entisestään tietovaatimusten järjeistämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi käyttäen Eurostatia yhteyspisteenä.

Ennen asiaa koskevien ehdotusten esittämistä otetaan huomioon maksutasekomiteassa käydyt keskustelut ja sen lausunto.